

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemnan za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 3 gld. 50 kr., po pošti prejemnan za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petri-vrate 6 kr., če se oznani enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje izkazati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. **Opravništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.**

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 3. aprila. „Standard“ poroča: Ruski zastopnik Onou terja od Turkov, naj izpraznijo forte na zgorenjem Bosporu, naj Rusom izroče Galipolj, Boulair, Mašlak, Makrikiöi, naj jim prepuste nekoliko kasarn in bolnic. Te terjatve se smatrajo kot ultimatum. Sultan in Vefik-paša sta proti.

Vojvoda Edinburgski je bil poklican iz srednjega morja. Kanalska flota gre prihodnje dni v luko Piraeus.

Carigrad 2. aprila. Vnovič se opazujejo gibanja ruskih čet proti Galipolju. Turki utrjujejo Bujukdere. Vsak dan prihajajo v San Štefano ruski parobrodi z velikimi zalogami živeža. — Ruske vojske v severu Balkana se bliže proti Dunavu pomikajo in povsod se utrjevanja delajo; v Sofiji je mnogo ruske vojske zbrane. Tudi v jugu Balkana se Rusi koncentrirajo.

London 2. aprila. Proglas kraljičin sklicuje rezerve naj se 19. aprila snidejo.

London 2. aprila. „Pallmall-Gazette“ poroča, da je grof Beust v silnih opravkih hitro na Dunaj odpotoval.

Govor slovenskega poslanca dr. Vošnjaka

(v državnem zboru 27. marca, po stenografskem zapisu).

(Konec.)

Še drug razlog hočem omeniti, ki se mi zdi, da govori za daljši provizorij, to je: obzir

na našo vnanjo politiko in pričakovanje, ki se mi ne zdi neopravičeno, da bode naša monarhija dobila zemljiščen prirastek.

Če bode Bosna od Avstro-Ogerske zasedena ali osvojena, s čemer bi prišli v posest naravnih produktov bogate, lepo bodočnost imajoče dežele, prišlo bi Avstro-Ogerskeji vprašanje, kako ustrojiti državopravno stanje Bosne nasproti naši monarhiji.

Vendar se jaz s tem vprašanjem bodočnosti nečem pečati, temuč hočem le še enkrat naglasiti, da je dualizem zato za Avstrijo nemogoč, ker je z njim 15 milijonov Slovanov izročeno dvojnemu gospodstvu, namreč ustavovernemu tukaj, magjarskemu onkraj Litave.

Čudno je, da kljubu mnogoletnim, za Avstrijo tako žalostnim izkušnjam avstrijski državniki še zdaj niso do izpoznanja prišli, in še vedno nečejo poznati nevarnostij, ki žugajo naši monarhiji iz tega **vednega tlačenja slovanskih narodov.**

Celo zunaj naše države poznajo, kakor se vidi, notranje naše razmere bolj, in bolj prav o njih sodijo, nego v naših visocih in najvišjih krogih.

Jaz imam tu pred soboj nemško „National Zeitung“, znano glasilo v Nemčiji zdaj vladujoče narodno liberalne stranke, in jaz si dovoljujem z oproštenjem gospoda predsednika jedno mesto iz številke od 23. marca tega tečaja citirati.

V nekem poročilu o zadnji avstrijskeji delegaciji se pravi (bere):

„Junak tega dneva je bil vseskozi ultra-

montanski bojni petelin tirolski, monsignore Greuter (k poslanec Greuterju obrnen) — čestiti gospod kolega naj me oprost, jaz zdaj samo berem — ki svoje liberalne nasprotnike glede dovtipa in životnega duha daleč presega, a je le s precej nepotrebnimi spomini na leto 1848 in 1866 vtis svojega govora oslabil. Ti spomini so bili po mojem na pravem mestu in ob pravem času govorjeni. V celoti je naredil tak vtis, kakor da bi bil Šlezvik Holsteinec v ranjcem kopenhagenskem državnem zboru izpregovoril; imeli so zanj dostikrat zaničljive zasmehljaje, ali ovreči se njegovi argumenti ne dajo. To posebno, ko je konstatiral, da je Rusija s pomočjo verskih idej narode balkanskega poluotoka za sebe pridobila in tako na tanko to izvedla, kar bi bila Avstrija imela.

To je se ve da ono, kar se na Dunaji ne mara slišati.

Izvrstne so bile Greuterjeve besede o panslavistični politiki Rusije in o Rostislava Fadejevega 1867. leta izšleji knjigi o ruskem vojnem vprašanji („Naš vojnenni vopros“), katero knjigo teško da bi bil kakov dunajski državnik čital, in ki natanko pové ruske politike cilje ter naznačuje sredstva, katera Rusija rabi in jih bode na dalje rabila. Ali v tej točki je dunajski liberalizem zmirom imel politiko ptiča noja (strauss) in jo bode tudi dalje imel (da bode glavo v pesek vteknil in nič videl). **Kdor na Dunaji o Slovanih le govori, ta je moskovski hlapec. Punktum!** (Veselost na desnej.)

Ta „punktum“ nij moj rek, temuč je tudi v „National Zeitung“.

Listek.

O razvoji človeškega dela.

(Nedeljsko predavanje gosp. Karla Križmana v ljublj. čitalnici)

(Konec.)

Nadalje se v gorkih krajih po solnčni toploti razgreta voda izpreminja v soparje. Vetrovi razneso te soparje preko suhe zemlje, ti se mej tem razhlade in padajo kot dež na zemljo in se na zemlji zbirajo v potoke in in reke, v katerih je nabrano toliko mehanične delavne moči. Bistveno je torej mehanična moč le ena, razlikuje se po tvarini, kateri je, dejal bi, vtelesena.

Razvoj tega elementa človeškega dela se naravno mora ločiti v one dobe, v katerih je jel človek izpoznavati te moči in na podlagi tega moramo zgodovino človeškega dela deliti v 4 dobe, katere hočemo tako uvrstiti, kakor zgodovinsko, druga drugej sledi.

V prvotnem stanju se je človek pri svo-

jem delu posluževal samo svoje lastne moči, vsa potrebna in bodi si tudi najtežja dela, so ljudje se svojimi rokami izdelovali. Človeška roka, organ njegove moči, je sicer tako umetno sestavljena, da si človek boljšega instrumenta ne more misliti. Hyrtel pravi: „Gibčnost in pripravnost človeške roke sta prouzročili, da je človek, kateri je v svojem prvotnem stanju najslabeje oborožen, začel gospodovati nad naravo. Res je, da človek pri bolj umetnem delu ne more pogrešati svoje roke; vendar pa pri navadnih enakoličnih delih, kakor n. pr. tkanji, žaganji, mlenji, pri vožnji, kjer potrebuje le bolj svoje moči in ne instrumenta, ne sme trositi drage svoje moči; ko bi to hotel, bi posamezni človek komaj toliko pridelal, kolikor sam potrebuje, in za duševni razvoj bi mu nič časa ne ostalo.

Posameznik je moral drugim jemati, česar sam pridelati nij mogel.

Tako se je v prvem delu te dobe tudi godilo, v katerej so si ljudje komaj toliko pridelali, da so se ohranili pri življenju. V

slabih časih sta pa pomanjkanje in lakota puštošila cele dežele. Mogočnejši ljudje so drugim jemali, kar sami niso imeli in s tem z majhenim trudom pridobili potrebne reči. Njim pa je časa dovolj ostajalo za veselje in za opazovanje naravnih močij.

Najprej so se posamezniki privadili na to pridobitev blaga, pozneje pa celi rodovi, in velikokrat se je zgodilo, da so vsi krepki možaki jednega rodu napadli svoje sosede in jim vzeli vse, kar so imeli; polovili so ljudi ter jih peljali na svoj dom, kjer so ti nesrečneži morali delati za svoje zmagovalce.

Moralčno se robstvo nikdar ne da opravičiti; praktično pa je bilo. Kajti zmagovalcem so ti sužnji jako mnogo koristili in koristolovje je zaduševalo vse moralčne pomisleke.

Tedaj so ljudje tako-le računili: Če se zmaga v boji, to zmagovalcu daje pravico, umoriti zmaganega, in tako vzeti življenje; nij li bolje, če ga peljemo v sužnjost, tam koristimo nam, sebi pa ohrani življenje?

Tako se sodi zunaj naše monarhije, a naši državniki mislijo, da so slovansko vprašanje s tem spotaspravili, da ga prezirajo, slovansko vprašanje, ki je vendar-le vprašanje življenja in smrti za Avstrijo.

Ker torej najvažnejši uzroki, ki izvirajo iz notranjega in vnanjega razmerja naše monarhije govore za daljši provizorij nego je dvomesečni, zato bodem glasoval zoper navet vlade in odbora, pa ne bodem sam nobenega predloga stavil, ker vem, da bi pri tej sestavi zbornice ne bil sprejet in dalje tudi iz tega razloga, ker hočem celo in vso odgovornost za vse, kar se godi, onej stranki prepustiti, katera je ob svojem času pred narodi in pred krono obetala, da bode urejene razmere v Avstriji ustvarila in nagodbo naredila. Hic Rhodus, hic salta, ustavoverna stranka in ustavoverna vlada! (Bravo, bravo! na desnej)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. aprila.

V gospodskaj zbornici državnega zbora je grof **Leo Thun** govoril pri budgetnej debati sledeče besede: „Jaz ponavljam poziv do vlade in državnega zbora, naj pomaga, in nevarnost, v kateri smo, izpozna. Avstrija bode sicer to vlado in ta državni zbor dolžila, da sta odgovorna za vse finančno zlo. Mi stojimo prav na konci in če se bo gospodarstvo še nekaj časa nadaljevalo kakoršno je zdaj, potem ne bodo tisti krivi, ki bodo morali bankrot napovedati ampak zdanji vladalci.“

V klubu „fortschritt“ so imeli **ustavoverski** takozvani neodvisni poslanci 1. apr. pogovor o dovoljenji 60 milijonov. Večina, ali manjšena večina, je izrekla se zoper predlog Skenejev, ki je nasvetoval, naj klub glasuje proti dovoljenju, kadar bode vprašanje 60 milijonov pred državnim zborom prišlo. Ko bi bil klub drugače sklenil, mislili so Coronini, Forogger, Walterskirchen in dr. izstopiti iz frakcije. To je znamenje, kako se ustavoverna stranka krushi in sama svoj razpad pripravlja.

Iz **Lvova** se poroča, da se je ruski poslanik Novikov pritožil pri dunajskej vladi, da poljski listi vedno izmišljene novice prinašajo o kretanju ruske vojske in te novice potem v dunajske liste pošiljajo, pa sploh sovražno zoper Rusijo hujskajo. (Iz poljskih listov je bilo res mej vojsko vse polno lažljivih telegramov, katere smo pa mi prezirali).

Celo **Plato** se je v tem smislu izjavil, in v svojem, občeznanim delu „država“, zagovarjal je robstvo. On pravi: „Ta institucija je sicer moralno zlo; vendar pa jo mora vsak državnik v svojej državi trpeti, ker vendar ne more zahtevati, da bi njegovi državljani opravljali hlapčevska dela. Ako njih moči in njih delovanje hoče ohraniti javnemu življenju, mora jim prihraniti časa in truda za vsakdanja dela, in skrb za te potrebe izročiti drugim rokam, to je sužnjim.“

Tudi drug duševni velikan, **Aristoteles** o robstvu sodi enako. On tudi pravi, da je robstvo moralno neopravičeno, a ljudje bodo še le takrat prosti postali, kadar se bode platno samo tkalo, in polje samo obdelavalo. V teku poznejših stoletij so se pri Grkih in Rimljanih ujetniki delili mej zmagovalce, kateri so jih potem za domača dela uporabljali.

Nam se zdi ta institucija nemoralna, a da v tedanjih časih ljudje niso bili tega mnenja, dokazujejo nam različne postave rimskih cesarjev, katere govore o sužnjih, kakor o dru-

Vnanje države.

Bode-li **vojska**? To vprašanje je zdaj zopet v vseh ustnah. A nihče ne more pozitivno in gotovo na to odgovoriti. Denašnja poročila so jako vznemirljiva. Rusi se pripravljajo, Angleži se pripravljajo, in demonstrativno kaže vse tako odločnost nepapustiti, da ne vidimo lehko, kako bi se dalo še pomirjenje narediti.

O **Ignatievega** poslu in opravi na Dunaji piše Bismarkova „Nordd. Allg. Ztg.“, da novinarski glasi niso resnični, kateri raznašajo novico, da je Ignatievega misija izpodletela. Ignatiev (pravi ta list) nij sploh imel naloga, z Avstrijo do kacega sklepanja priti, temu le mir san štefanski grofu Andrassyju razjasniti in slišati podrobnosti avstrijskih terjatev. Ta namen je najbrž dosegel. — Drug nemšk list „National-Zeitung“ pa meni, da Ignatiev nij bil pravi mož za Dunaj. Poljski „Czas“ pa celo vedeti hoče, da se Ignatiev, kadar se s carjem in Gorčakovem posvetuje o tem, kar je na Dunaji slišal, še enkrat vrne na Dunaj.

Iz **Belgrada** se javlja, da je Horvatič demisijiral. Zakaj, to se ne pové. — Iz Pirota in Trna dohajajo peticije prebivalcev, ki hoté biti s Srbijo ne z novo Bolgarijo zvezani.

Odkar je znano očrtje miru san-štefanskega, je **rumunsko** javno mnenje popolnem Rusiji sovražno postalo, da si ima Rumunija vse, svojo eksistenco in svobodo, in zdaj neodvisnost samo Rusiji zahvaliti.

Iz **Carigrada** javlja telegram 1. t. m.: Veliki knez Nikolaj je včeraj bil krstni boter sinu nemškega poslanika. — Denes je sprejel več diplomatov in ministrov, jutri se vrne v San-Štefano.

„Times“ poročajo 1. aprila: Sultan, ministri in porta so zdaj popolnem Rusom prijazni. Če Rusi zasedejo Carigrad, ne bi jim Turki nič več branili.

Iz **Adrijanopolja** se piše, da je zdaj v severnem Balkanu 130.000 mož ruske vojske, v jugu Balkana pa 200.000 mož. Kako in s kom bodo Angleži to vojsko iz Bolgarije izgnali?

Iz **Aten** in Sire se poroča, da so grški vstasi na več krajih Turke pretepli. — Dopolisnik „Timesov“ Ogle je bil v Tesaliji od Turkov umorjen in njegovo truplo v Volo prineseno.

Dopisi.

Iz **Gorice** 1. aprila [Izv. dop.] (Tabor v Kviškem) 31. marca bil je imponanten. Ko smo rodoljubi iz Gorice prekoračili most naše Soče, čutili smo se uže v prvi vasi, v **Pevmi**, mej svojimi. Tu se je uže zbi-

zih naravnih stvarih, s katerimi gospodar sme ravnati, kakor ga je volja. Da, ta misel je bila tako splošna, da se bere v nekem dijalogu, kako se dva modrijana pričkata o tem, kaj bi imel človek storiti, ko bi prišel na morji v veliko nevarnost in imel soboj lepega konja in svojega sužnja, in bi jednega teh moral žrtvovati, da reši sebi življenje in enej teh stvari: ali naj bi pahnil konja v vodo in tako rešil sebe in sužnja, ali naj bi daroval sužnja razburjenemu elementu, da reši sebe in konja. — Konec tega dijaloga mi nij znan, in ne vem, kako sta jo uganila, a živa priča o barbaričnem mišljenju tega časa nam je gotovo uže ta dijalog.

To so bili žalostni časi, v katerih smrt nij bila najhujša nesreča za uboge robove. Po rudnikih, na galerah in v najhujšej vročini na polji so počasi hirali in dan za dnevom brez vsacega upanja na boljšo prihodnost čakali rešilnega dne. Trud in trpljenje so morali prenašati, razen tega pa še krutost slabih gospodarjev in še krutejših nadzornikov.

ralo slovensko občinstvo pod domačo zastavo za odhod v Kviško in čem bližje smo pribajali odmejenemu kraju, srečavali smo navdušene trope slovenskih mož, hiteče na mesto, kjer jim je pokazati svojo udanost do Avstrije in s tem: do Slovanstva. Uže od daleč smo zapazili narodne ter deželne zastave, a bližajoči se Kviškemu, iznenadjeni smo bili, videči to romantično ležeče selo v popolno narodnej obleki. Slovenske trobojnice so vihrale od vseh strani; krasen slavolok je vabil s cesarsko sliko in napisom: „Udanost Franc Jožefu I.“ domovini zveste sinove na kraj, kjer imajo slovesno pokazati svetu svojo zvestobo do Habsburške hiše in do svojega roda. In možnarjev strel, ki so bili prav proti pogoltnej Italiji razpostavljeni, presunil je slehernemu pošteno slovensko srce.

Vhodni napisi so bili: „Slovenci hočemo biti Avstrijci!“ „Živio Franc Jožef I., naš vladar!“ In katero rodoljubno srce nij bilo ginjeno, videče tu ogromno množico 5000 mož, čakajoči goriškega c. kr. glavarja, da mu dokaže, kot vladnemu namestniku svojo neomahljivo zvestobo do Avstrije? Ko je ob 3. uri došel g. glavar baron Rechbach, zadonelo je grmenje možnarjev, domača godba zaigrala je avstrijsko himno in tisočero živio-klicev zadonelo je daleč po brijskih dolinah, ko je glavar izstopil iz voza. Ne morem drugače, kakor da takoj omenim našo vrlo duhovščino, ki se je ta dan v resnici pokazala kot voditeljica svojih vernih. — Gosp. vikar Jug pripeljal je svoje farane tam daleč od italijanske meje; g. vikar Pavletič enako svoje iz Cerovega, ter g. vikar Mašera pod domačo slovensko zastavo vrle Šent-Maverčane. S kratka: od vseh strani zapazil si proti cilju pomikajoče se procesije naših Brijev. V po g. Kumarju primerno okinčanem dvorišči na vzvišenem odru, odprl je predsednik „Sloge“ g. prof. Povše slovensko-avstrijski tabor ter v domačem jeziku razložil njega važen pomen. Govor njegov, jako primeren dnevi, bil je z viharnim aplavzom ter tisočerimi „živio-klici“ odobralno sprejet.

Za njim je nastopil g. E. Klavžar, razlagajoč občinstvu zadnjo rusko turško vojno; slikajoč kruto stanje naših bratov Slavjanov — sedaj po svetej Rusiji rešenih iz jarma azijatskih divjakov, kar je slovensko zbrano občinstvo z največjo tiho-

In ti nesrečneži niso bili pojedinci. V vsakej državi, v vsakem mestu so sužnji po številu visoko presegali proste državljane, v nekaterih državah, na primer v Atenah, jih je bilo po trikrat in štirikrat več nego svobodnih ljudi.

Na egiptovskih piramidah so ohranjene slike, katere kažejo, kako so se sezidale one velikanske stavbe ondodnih vladarjev. Na jednej teh slik je narisano, kako so se pojedini deli prenesli iz gorovja ob Rudečem morji na namenjeni kraj. V velicah vrstah so sužnji z vrvmi vlekli posamezne kamene čez hribe in doline, in ako bi na podlogi tacih slik hoteli primerno računati, koliko dela in truda je stala ena piramida, naštel bi v tisoče delavcev in delavnih dnij.

Isto tako pripovedujejo, da je pri velikanskih poslopih Meksikanskih vladarjev delalo po 20—30 tisoč po deset in po dvajset let in še nekatera teh poslopij niso bila dovršena. Manjše a tudi veliko število sužnjev je živelo na pomorskih ladijah.

poslušalo, in ko je dospel do besedij, da se namerava vsled te vojne i avstrijske meje predrugačiti, zagrmel je iz grl velikanske množice gromoviti: „Ne, ne, ne! mi hočemo ostati Avstrijci, mi nečemo Italijani biti!“

Tretji govornik, župan iz Medane, g. Toroš, je stvar prav po domače razjasnil svojim rojakom Brijcem, tako, da se je i nam ta vrli mož zelo dopadal. Kri mu je šinila v glavo, ko je svojim rojakom govoril blizu tako-le: „Brijci, dragi rojaki! prignala nas je na ta, za nas sveti kraj, le ena misel, ena želja, to je pokazati hočemo javno, da smo Slovenci, neomahljivi Avstrijci, Avstrije zvesti sinovi,“ itd. — Kakor bi se zemlja tresla, tako je zagrmelo iz tisoč in tisoč grl: „To smo in ostanemo vedno!“

Naš stari rodoljub g. Leban iz Črniče se je tudi oglasil ter ljudstvo pozivljaj, naj g. glavarju, kot vladnemu namestniku, izkaže svojo udanost, kar je zbrano občinstvo z trikratnim viharnim „živio!“ storilo.

Končno se je g. c. kr. glavar zahvalil, rekoč: „Zahvaljujem se vam Slovence in imenu vlade za prelep denašnji dan, kateri jasno kaže, kaj ste vi zvesti našej monarhiji in skrbel bom za to, da naša ljubljena habsburška hiša izve zvestobo Slovencev ter da smelo računa na vas!“ Gromovit in ne hoteč prenehati: „živio naš svitli cesar! živela Avstrija!“ In ko je predsednik g. Povše prečital adresu do cesarja, bilo je človeku skoraj milo, videč, kako je velikanska množica razoglavla mirno poslušala ter končno viharno odobraval njen sestav, ki ima pričati našemu svitlemu cesarju vedno ter vedno zvestobo vrlih čuvarov skrajne meje Avstrije.

Konec vsake točke zaigrala je domača godba avstrijsko himno, katera je bila spremeljana z burnim „živio!“ ter v zrak vihrajajočimi klobuki.

Došel je mej zborovanjem telegram vrle nam sestre tržaške „Edinosti“, ki se je glasil: „Edinost“, zbrana v občnem zboru pozdravlja sestro „Slogo“ ter se vjema popolnem z denašnjim njenim sklepom!“ Za tem pozdrav Bovške čitalnice ter naznanilo, da podpišejo vse občine ob desnem bregu Soče na kviškem taboru skleneno adresu. Vse to je bilo z enako gromovitim „slava!“ ter „živio!“ na znanje vzeto.

Omeniti mi je še, da so došli vrli rodo-

ljubi ne le samo iz mesta nego iz raznih krajev Goriške.

Pa kaj, i Furlani, nerazumevajoči niti besedice slovenske, došli so iz krajne meje ter prosili, da bi i oni podpisali „suplico“ (adreso) do cesarja, in da rajši umrejo, nego bi prišli pod Italijo! (No, šior „Isonzo“ kaj porečeš k temu?) Ginjen sem bil, videč te uboge reveže, ko so mi solznih očij tožili, kako se oni silno boje priti pod Laha. Še mnogo bi vam imel poročati o tej narodnej slovesnosti, a da vam preveč prostora ne porabim, hočem s kratka povedati, da je bil ta dan gotovo jeden naj-slovesnejših za Avstrijo zveste sinove; in naj uže pride stvar kakor hoče, Avstrija bo vedela in je lahko prepričana, da na njenej skrajnej meji ima vrle Slovence, čuvare cesarstva, ki so pripravljene dati kri in imenje za njen obstanek, in ki zaslužijo — pravičnosti in ravnopravnosti, več pa nikoli ne terjajo!

T. F.

Domače stvari.

— (Razložek.) Ljubljanski renegatje in nemškutarji so imeli baje sinoči „poskusne volitve“ za II. razred in sicer v velikem steklenem salonu kazinskem; denes imajo poskusno volitev za III. razred, a ta se vrši v malem kazinskem klubovem prostoru. Zakaj ta razložek? Zato, ker vedo, da v III. razredu nij volilcev za nje, ki bi na željo šefov v trumah prihajali; tu je večina volilcev neodvisna, domača in narodna. Kadar se vladna sistema premeni na Slovonom prijaznejši način, — boste le videli, kako bode tudi drugi razred naroden postal! Morda uže vendar drugo leto osovré. Marsikaj kaže na to. Zato bodimo delavni in vstrajni!

— (Posnemanja vredno.) Dalmatiuski „Narodni list“ v Zadru pozivlje v članku, naj vse dalmatinske občine v peticijah do državnega zbora zahtevajo, da še v srednjih šolah v Dalmaciji uvede hrvatski narodnodalmatinski jezik. — Tudi mi Slovenci bi morali te kardinalne terjatve našega programa slovenskega večkrat na podoben način ponavljati, ne opeševati in ne čakati, češ: saj zdaj itak ničesa ne dosežemo.

— (Štajerski deželni šolski svet) je, kakor se nam iz šolskih krogov poroča, dal krajnim šolskim svetom oster ukaz, po katerem naj bi poslednji šolsko obiskovanje

strogo nadzorovali in nemarnost staršev v tej zadevi z globami kaznovali. Preti se v tem odloku omenjenim korporacijam z denarnimi kaznimi, ako se ne bodo po njem ravnale. O tem bi se dalo marsikaj izpregovoriti, toda tiskovne razmere ne dopuščajo.

— (V odbor zavoda za vkvartiranje vojakov) so bili pri zadnjem občnem zboru izvoljeni: gg. Schreiner, Weidinger, Lahajnar in Ahčin. Za pregledovalce računov: gg. Spoljarič in Geba.

— (Povodenj.) Vsled zadnjih deževnih dnij je tudi Savinja bila narasla za na dva metra čez redno stanje in preplavila njive ob bregovih, vzela nekaj plavij, in sicer mnogo škode naredila.

— (Proračun državni za l. 1878) ima za slovenske kraje mej družim: za 2500 za reguliranje Save na Štajerskem, 4000 za reguliranje Savinje, 10 000 za reguliranje Drave na Koroškem; 12 000 gld. za reguliranje Save na Kranjskem. — Za ceste dobi Štajersko 305.000 gld. Koroško 165.000 gld. Kranjsko 125 000 gld. Državne gimnazije stanejo to leto na Štajerskem 106 000 gld., na Koroškem 39.000 gld., na Kranjskem 78 000 gld., državne realke na Štajerskem 41.000 gld., na Koroškem 23 000 gld., na Kranjskem 24.000 goldinarjev.

— (Za srbske ranjence in pribegle) je gospod Horak na dalje prejel po gospod Dreniku nabrane sledeče darove: Vilhar Ivan 2 gld., dr. Poklukar 1 gld., Berlogarjeva 25 kr., J. Kramar 40 kr., Zeplichal 1 gld., Železnikar 50 kr., A. Skaberne 1 gld., M. Kreč 1 gld., Ivan Juvančič 50 kr., dr. J. Bleiweis 2 gld., Podobnik 10 kr., Pik 50 kr., Strizel 20 kr., Fr. Sever 10 kr., Velkaverh 10 kr., Kulj 10 kr., J. A. 10 kr., Šorn 20 kr., N. N. 30 kr., dr. Štempihar 1 gld., J. Hribar 2 gld. Vkupe 14 gld. 35 kr.

— (Poskušeni detomor.) Dekla Amalija Trost iz Podgraj pri Vipavi doma, služka v Rojanu, je 24. febr. porodila otroka ga davila in proč vrgla, a pri tem zasačena bila od gospodinje in druge dekle. Dete je potem umrlo. Porotniki v Trstu so jo krivo izpoznali in obsojena je bila na dve leti zapora.

— (Za konjarje.) Deželna vlada je izdala oznanilo, ki se tiče tega, da se bodo nakupovali deželski žrebci plemenjaki doma-

Če je bila ladija le nekoliko velika, imela je po 2—300 veslarjev, kateri so bili na svojih sedežih prikljeneni. In pomislite, gospoda moja, če je eno tacih ladij nesreča zadela, da se je utapljala, koliko ljudij je naenkrat pokosila nemila smrt. In to nesrečno, človeškega duha nevredno stanje je trajalo ves stari vek in še dolgo v srednjem veku. Počasi, ko je jel človek porabljeni živalsko moč, šele potem, ko je jel izpoznavati in uporabljati vodno in vetrovno moč, se je stanje sužnjev zboljšalo, in iz sužnja je postal robotnik, tlačan, desetinar, kateri sicer, nij vseh svojih pridelkov smel v svoj prid uporabljati, kateri je pa vendar imel toliko samostalnosti, da je vsaj smel reči: jaz sem človek. Tudi v tem času so ljudje imeli veliko trpljenja, tudi takrat se je še zgodilo, da je graščak ubogemu kmetu vzela vse kar je imel in ga zapodil iz domačije. Splošno pa so bili ljudje v tem času v veliko boljšem stanju.

Naj težavnejša dela so izvajali vendar le z naravnimi močmi; za vožnjo in oranje so

imeli živino, za mlenje žita vodo in sapo. Če pomislimo, koliko truda so stala ta dela v prejšnjih časih, ko ljudje še nijso poznali teh močij in tudi ne primerne orodja, lahko razvidimo, za koliko je bila olajšana osoda tedanjih ljudij. Gotovo so tudi ti imeli nesrečne čase. Kmetске vojske v srednjem veku so živ dokaz, da gospoda nij vselej milostno ravnala s svojimi podložniki; in baš v novejšem času nam je upor pri narodih na balkanskem polotoku pokazal, kako zna neusmiljeno mučiti barbaričen gospodujoč narod nesrečne podvrženike.

Naj zadnje je človek izpoznal parno moč; a s to iznajdbo je pridobil več moči, kakor jo imajo vsi ljudje in vse živali na svetu. S parno močjo je človek še le za zmornom zagotovil svojo gospodarstvo nad vnanjo naravo. S to močjo on napepljuje vodo, kamor po naravi ne bi tekla, s to močjo si ustvarja suho zemljo na krajih, kjer so se poprej drevili morski valovi; s to močjo si uravnava pota čez najbolj strne gore.

Velikega pomena in splošne porabe moči mi nij treba razkladati, vsaj vsak to ve, kolika in kaka dela človek z njeno pomočjo dovrševa. In zdaj živimo mi v onem času, o katerem je Aristoteles sanjaril: „kadar se bode platno samo tkalo, takrat bodo vsi ljudje prosti“. In če ravno zdaj ljudem ne gre vsem po volji, če ravno imamo tudi zdaj veliko bede in nadloge pretrpeti, vendar se dandanašnji čas ne more primerjati, z onim, v katerem suženj nikdar ni svojega življenja nij bil v svesti.

Če v denašnjem času človeka tere nadloga, je kriv temu le sam; za pridnega in delavnega človeka pa je veliko priložnostij, pri katerih si more pomagati za svoje telo in za svoj duševni razvoj.

To je zgodovina človeškega dela. Od njene prvotne onemoglosti si je človek počasi pomagal in če tudi po velikem trudu dospel je do denašnje visoke stopinje.

čega plemena za uplemenitveno razdobje 1879. Ministerstvo za poljedelstvo ima željo, da se deželski žrebci plemenjaki, kolikor jih bo treba, nakupijo najprej in kolikor je mogoče iz domačega plemena, torej se povabijo konjerejci in posestniki konj, da naj svoje žrebce, ki so na prodaj, najavijo s ceno vred vsaj do 30. aprila tega leta dotični deželni komisiji za konjerejstvo (v Dalmaciji c. kr. namestništvu v Zadru). Najavljeni žrebci se bodo ogledovali najprej od enega oficirja cesarskega žrebčarstva o priliki preiskovalnega potovanja v imenovani postaji. Ta gospod oficir ima pravico, tiste žrebce, kateri zaradi pogreškov brez dvombe niso sposobni za plemenjake, uže po prej zaznamiti za take, ki se ne bodo kupili, in to naznaniti posestnikom žrebcev. Drugi najavljeni žrebci naj se o priliki delitve konjskih premij pripeljejo v kraj, kjer se bodo konjske premije delile, in ki se bo očitno na znanje dal. Tam se bo od deželne komisije dogovorno s komando cesarskega žrebčarstva žrebec, ako je sposoben, takoj kupil, ali se bo pa — če bi v tistem času deželna komisija še ne vedela, koliko nadomestnih žrebcev bo treba — od deželne komisije po ogledu žrebca samo toliko na gotovo postavilo, ali je žrebec sposoben za nakup ali ne. Določitev o tem, kateri izmed sposobnih žrebcev se bo zares kupil, kakor tudi sklep kupne pogodbe se v tem primerljaji prepusti dotičnemu cesarskemu žrebčarstvu, katero bo nakup dovršilo, kakor hitro bo izvedelo, koliko žrebcev bo treba za kako deželo. Kar se tiče lastnosti, katere se zahtevajo pri žrebcih, ki se na prodaj ponujajo, so za to mérodavne sledeče določbe: Pleme: Pri žrebcih, ki izvirajo od cesarskih ali licenciranih žrebcev, se mora pleme dokazati z uplemenitnim listom, pri drugih pa z verjetnim pismenim spričevalom. Pri žrebcih, ki so se uže rabili za uplemenitev, se mora vrhu tega tudi verjetno dokazati njih plodovitost. Starost ne smé biti pod tremi leti in ne čez sedem let. Zvunanja podoba: Močen razvitek in zdrava kakovost vseh delov; lepa zličnost posamnih delov k celoti, močna pravilna pravilna podstava, prosta hoja, brez pogreške. Temperament (kri): Ne hudoben pri živahnem spolnem na gonu. Velikost: Deželskemu plemenu tiste kronovine primérna, za katero se bo nakupil in v kateri se bo rabil. Cena se bo pogodila po izvrstnosti žrebca z njegovim posestnikom.

— (Iz Istre) piše tržaška „Naša Sloga“: „Kad se tužimo, da neimamo školah u svojem jeziku, onda kažu: što će vam škole u priprostu jeziku, koga nerabi (nihče) nego težak. A kad rečemo, da je krivo što nam oblasti u tuje m jeziku pišu, onda nam se odgovara: nije dosta učenih ljudi, koji bi u vašem jeziku mogli službu služiti. Tako odgovaraju oni, kojim se neće očitno povrediti zakona. A mnogi drugi odgovara tim, da ti na hrvatsko pismo, talijanski ili njemački piše. Upamo se, da će naš g. zastupnik u Beču izposlovati, da ministarstvo pravosudja posebni naputak izda istarskim sudovom glede hrvatskoga jezika. Medjutim mi držimo da će se najprije naš jezik početi rabiti kod suda onda, ako svaki, koji prime odluku pisanu u tujem jeziku, napiše na nju, da vriedja članak 19 temeljnih zakona države, pak ju odpravi od kud je došla. Tko hoće može i utok (rekurs) činiti na viši sud i pitati u njem, da troškove prvi sud plati. Tko kuca, tomu se otvara.“

Razne vesti.

* (Vojska in denar.) Računijo, da je Rusijo stala vojska po 82 milijonov rubljev na mesec. Vojska je trajala osem mesecev. Ko bi vojska z Angleži vnela se, utegnila bi celo več let trajati. Zato se bosta oba dela premislila predno začneta.

* (Angleška vojska.) Angleške vojske je I. Evropske armade je 63 637 mož infaterije, 22 polkov konjice, 15 jezdečnih baterij, 42 poljskih baterij, 29 kompanij inženirjev, torej vкуп 92.100 mož in 14.380 konj; k tem pride 5800 mož rezerve prve klase in 25.000 mož milične rezerve. II. Indijske armade je 62.800 mož Angležev, 130.500 mož indijskih vojakov, h katerim pride še policija 42.000 mož in to, kar imajo „samostalni“ indijski knezi vojakov, namreč baje 241.063 (nezanesljivih) mož. — Ti posamezni se razdele mej 50 knezov in držav. — Floto ima Anglija to: 50 oklopnih ladij s 540 kanoni, in 453 lesenih ladij z 2200 kanoni.

* (Koliko je deklišk nos vreden?) Iz Pariza pišejo: Gospica Cambuzat se je peljala po omnibusu in je sedela baš pri oknu. Po nesreči in krivdi lastnika omnibusa so jo ubije šipa onega okna in mlada dama si je pri tem nos obrezala. Izprva Cambuzat nij mnogo marala za rano, a naposled se je stvar tako pohujšala, da je zdravnik izrekel, ka bode dekleta vse življenje pačil pohabljeni nos. Zaradi tega je oča dotične gospice tožil društvo omnibusovo, da plača njega hčeri 25.000 frankov odškodnine. Društvo je zatrjevalo, da je mlada dama še vedno tako lepa, da je mala nosna progá nikakor ne kazi, itd. Prva instanca je obsodila društvo, da plača gospici Cambuzat 1000 frankov odškodnine, a apelacijska sodnija je zvišala vsoto na 5000 frankov. Zdaj konči znamo, kaj je vredna dekle, ki ima pošten nos.

Listnica opravištva. Gosp. J. B. v Pl.
Vaš inserat velja 1 gld. 44 kr.

Tuži.

2. aprila:

Pri **Sionu**: Kos iz Maribora. — Banorroiss iz Dunaja. — Dr. Levinsky iz Gradca. — Satter iz Dunaja.

Pri **Malič**: Fesler, Wechsel, Berk iz Dunaja. — Triner iz Trsta. — Fux iz Gorenjskega.

Tržne cene

v Ljubljani 3. aprila t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 41 kr.; — rež 6 gld. 34 kr.; — ječmen 5 gld. 53 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — prosó 6 gld. 50 kr.; — koruza 6 gld. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 05 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh frišen — gld. 18 kr.; — špeh povojen — gld. 72 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 54 kr.; — telečnine 50 kr.; — svinjsko meso 66 kr.; — sosa 100 kilogramov 1 gld. 95 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 5 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 3. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gld.	05 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	64	20
Zlata renta	71	70
1660 drž. posojilo	110	50
Akcije narodne banke	791	—
Arceljne akcije	206	80
London	122	65
Napol.	9	82
C. kr. cekini	5	78
Srebro	107	25
Državne marke	60	45

Štev. 1892.

(106)

Razpis

službe sekundarija pri deželnih dobrodelnih napravah v Ljubljani.

Služba sekundarija pri deželnih dobrodelnih napravah v Ljubljani z letno remunercijo 400 gld., sê stanovanjem v bolnici, s postrežbo, s 5 sežnji drv za kurjavo in z 18 funt. sveč je izpraznena ter se bode na dobo dveh let oddala, ki se utegne po dveh letnem dobrem službovanji še dvakrat po 1 leto podaljšati.

Prošnjiki za to službo imajo dokazati, da so doktorji zdravništva ali vsaj ranocelniki z diplomo, ali pa da so vsaj zdravniške visoke šole dovršili. Dokazati imajo tudi, da so slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi popolnem zmožni, in neoženjeni.

Dotične prošnje s potrebnimi dokazi naj se pošljejo do

15. aprila 1878

vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, 1. aprila 1878.

Adolf Eberl,
zaloga oljnatih barv, lakov
in firnežev, (EO—8)
v Ljubljani,
na Marijinem trgu, poleg frančiškanskega mosta.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni
Revalescière du Barry
v Londonu.

30 let uže je nij boleznik, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicine in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prano, in na jetrah; šlog, naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevajenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, srmenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, stožnost, diabet, trganje, shušjanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenca in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Déddé, Dr. Uré, grofneje Castlestuart, Markize de Brohan a mnogo drugih imen. — Vsak oseba, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 78.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,

Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi iz grži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženji v sealni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenji v obistili in mehurji, trganje in mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in pranih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenji v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan gledé Revalescière du Barry vsostransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimporn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar povžiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalescière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznij, katere so me deset let ančilo.

(Gospe) Armanda Prevost, posestnica.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več načini, ko pri zdravilih.

V plehstih puščah po pol funta 1 gld. 50 kr., 1 funt 2 gld. 50 kr., 2 funta 4 gld. 50 kr., 5 funtov 10 gld., 12 funtov 30 gld., 24 funtov 86 gld.

— Revalescière-Biscuiton v puščah in Revalescière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gld. 0 kr., 48 tas 4 gld. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gld.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Bismarck, Weidlingersgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnijah in specerijahkih trgovcih; tudi razpošilja dajanje hrana na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povocjih. V Ljubljani št. 8, J. Svoboda,

lekar pri „zlatem oriu“, v Reki pri lekarju J. Prodmanu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca

in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (178)